



د عامو مسلمانانو لپاره

مهم درسونه

مصنف : الشيخ عبدالعزيز بن عبدالله بن باز رحمه الله
مترجم : حافظ فضل ربي

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بغرب الديرة بالرياض

Tel:4391942 . Fax:4391851 . P.O Box 154488 Riyadh 11736

يمكنك فتح مغلفات المكنس وجميع أنشطة المكنس الدعوة من خلال مغلف الراجحي حساب رقم 109988-109988

WWW.DERADAWA.COM

Ketabton.com

الدروس المهمة لعامة الأمة

دعامة مسلمة ناوليها

مهم لرسونه

مصنف : الشيخ عبدالعزيز بن باذ یرحه الله

مترجم : حافظ فضل ربی



سریزه

الحمد لله رب العالمين ، والعاقبة للمتقين ، وصلى
الله وسلم على عبده ورسوله نبينا محمد ، وعلى اله
واصحابه اجمعين .

داسلامی دین په اړه چه د عامو مسلمانانو لپاره دڅه
پیژندل ضروری دی دهغی په باره کی داڅو لنډی
خبری دی چه (د عامو مسلمانانو لپاره مهم درسونه)
نوم می ورباندی ایښی دے ، دالله ﷻ نه غواړم چه
مسلمانانو ته پری فایده ورسوی او زما دا کوشش
قبول کړی ، إنه جواد کریم .

عبدالعزیز بن عبدالله بن باز

لمړې درس : سورت فاتحه او لنډ سورتونه
د (الحمد لله) يعنى سورة الفاتحه او كه امكان ولري
د سورت الزلزلة نه د سورت الناس پورې لنډ سورتونه
د چانه ايزده كول ، د تلاوت صحيح كول ، يادول او
دهغى په ضرورى تشرېح باندې ځان پوهول .

دوهم درس : د اسلام ارکان
د اسلام دينځه ارکانو بيان چه اول او لوى ركن يى د
(لا اله الا الله محمد رسول الله) د کلمې گواهي كول
دى ، دهغى د شرطونو د وضاحت سره سره په معنې
پوهيدل .

(لا اله) يعنى د الله نه سوا د ټولو معبودانو نفى كول
او صرف (الا الله) د الله ﷻ د پاره (چه يو دى او
شريک نلري) عبادت ثابتول .

د (لا إله إلا الله) شرطونه دادی :

۱. علم چه جهالت ختموی .
 ۲. یقین چه شک ختموی .
 ۳. اخلاص چه شرک ختموی .
 ۴. رشتیا چه دروغ ختموی .
 ۵. محبت او مینه چه بغض او نفرت ختموی .
 ۶. تابعداری او انقیاد چه نافرمانی ختموی .
 ۷. قبولیت چه انکار ختموی .
 ۸. دالله تعالی نه چه سوا دچا عبادت کیرې د هغوی نه انکار کول .
- په لاندی دوه بیتونو کی دغه شرطونه ټول راجمع شویدی :

علم یقین وإخلاص وصدقک مع

محبة وانقیاد والقبول لها

وزید ثامنہا الکفران منک بما

سوی الی له من الأشياء قدألها

علم ، یقین ، اخلاص ، رشتیا ، محبت ، انقیاد
قبولیت ، او اتم و سره دالله نه سوا دنورو
معبودانونه انکار ورزیات کره .

ددی سره د (محمد رسول الله) دگواهی کولو بیانول
او ددی تقاضی او غوښتنه داده چه چه محمد ﷺ
ویلی دی دهغی تصدیق کول دهغه د امر اطاعت کول
او دڅه نه چه ئی منع کړیده دهغی نه ځان ساتل ،
دالله ﷻ عبادت یواځی په هغه طریقه کول چه الله او
رسول ښودلی ده .

ددی نه روسته طالب ته داسلام نور احکام بیانول چه
لمونځ ، زکات ، درمضان روژه او د طاقت لرونکی
مسلمان لپاره دبیت الله حج کول دی .

دريم درس :

دایمان ارکان

دایمان ارکان شپړدی :

۱. په الله ایمان راوړل
۲. په ملائکو ایمان راوړل
۳. په کتابونو ایمان راوړل
۴. په رسولانو ایمان راوړل
۵. داخترت په ورځ ایمان راوړل
۶. دالله تعالی دطرفه دخیر او شر په تقدیر ایمان راوړل

خلورم درس :

دتوحید او شرک قسمونه

دتوحید دقسمونو بیان :

۱. توحید ربوبیت
۲. توحید الوهیت
۳. توحید اسماء وصفات

توحید ربوبیت :

پدی ایمان را وړل چه الله ﷻ دهر خیز خالق او پیدا
کونکے دے ، په هر شی کی اختیار من دے او
پدی کی دهغه سره شریک نشته .

توحید الوهیت :

پدی ایمان را وړل چه الله ﷻ په حقه سره عبادت لایق
دے او پدی کی دهغه څوک شریک نشته او داد لاله
الا الله معنی هم ده ، یعنی دالله ﷻ نه سوا بل څوک په
حقه عبادت لایق نشته .

نو ټول عبادتونه لکه لمونځ ، روژه او نور یواځی
دالله ﷻ لپاره خاص کول ضروری دی او دبل چا لپاره
ددغه عبادتونه نه برخه ورکول ندی جائز .

توحید اسماء و صفات : په قران کریم او په صحیح
احادیثو کی چه دالله ﷻ کوم نومونه او صفتونه

راغلی دی په هغو ټولو ایمان راوړل او هغه یواځی
دالله ﷻ دپاره لکه څنگه چه دهغه دشان سره لایق دی
ثابتول داسی چه دهغی معنی بدله نشی ، بی معنی
هم نشی ، کیفیت ورله بیان نشی او دالله ﷻ دپاره
مثال هم پکی رانشی لکه چه الله ﷻ فرمایي :

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ * اللَّهُ الصَّمَدُ * لَمْ يَلِدْ وَلَمْ
يُولَدْ * وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾

الإخلاص ۴-۱

ووايه چه الله ﷻ یو دے ، الله ﷻ بی نیاز او بی حاجته
دے ، نه دچانه پیدا اونه دده نه څوک پیدا دی او
نیشته ده لره هم صفت هیڅوک .

په بل حائی کی فرمایي :

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾

الشورى ۱۱

دالہ ﷺ پہ مثل ہیخ شی نشته او هغه اوریدونکی او
لیدونکی دے .

بعضی علماؤ توحید پہ دوه قسمه بیان کړیدے ،
توحید اسماء و صفات هغوی په توحید ربوبیت کی
داخل کړیدی لیکن دا څه دمره دتشویش خبره نده
ځکه چه په دواړو تقسیمونو کی مقصد واضح او
بنکاره دے .

شرک هم په دری قسمه دے :

۱: شرک اکبر ۲: شرک اصغر ۳: شرک خفی .

شرک اکبر : دعمل دبربادی او څوک چه په همدغه
شرک کی مړشی دجهنم اور ته دهمیشنی داخلیدلو
سبب گرځی . لکه الله ﷻ فرمایي : ﴿وَلَوْ أَشْرَكُوا
لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ الانعام ۸۸

او که دوی شرک کړی وی نو ددوی ټول عملونه به
برباد شوے وے .

او اللہ ﷻ فرمائی :

﴿ مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسَاجِدَ اللَّهِ
شَاهِدِينَ عَلَى أَنْفُسِهِم بِالْكُفْرِ أُولَئِكَ حَبِطَتْ
أَعْمَالُهُمْ وَفِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ ﴾

التَّوْبَةُ: ١٧

نشی قبلیدی دمشرکانو دیارہ چہ ابادوی دوی
جماعتونہ داللہ تعالیٰ اقرار کونکی دی پہ خان
باندی پہ کفر سرہ ، دغہ کسان برباد دی عملونہ
ددوی او پہ اور کی بہ دوی ہمیشہ وی .

او خوک چہ ددی شرک پہ حالت کی مرشونو اللہ ﷻ
بہ ہیخکله دغہ انسان تہ بخنہ ونکری او پدہ باندی
جنت حرام دے لکہ اللہ ﷻ فرمائی :

﴿ إِنْ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ
لِمَنْ يَشَاءُ ﴾

النِّسَاء: ٤٨

یقینا اللہ تعالیٰ نہ بخنی چہ شرک و کفریشی دہغہ سرہ

او بخي هغه گناهونه چه کم وي د دينه هغه چا لره چه
وغواړي .

او الله ﷻ فرمايي :

﴿ إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ
وَمَا وَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴾
المائدة: ٧٢

بيشکه چاچه شرک وکړو د الله ﷻ سره پس يقينا بند
کړيدى الله ﷻ پده باندې جنت او حای دده اور دى او
نشته ظالمانو لره هيڅ مددگار .

د شرک اکبر داقسامونه دمړو او بتانونه غوښتل
او دهغو نه سوال کول ، هغو ته فرياد کول ، دهغوۍ
لپاره منښته او نذر منل دهغوۍ لپاره خاړوۍ
حلالول او داسې نور .

شُرک اصغر : دا هغه دى چه د يته شرک ويل دقران
او سنت دنصوصونه ثابت وي ليکن په شرک اکبر

کی داخل نوی لکہ پہ ٲینو کارونو کی ریاء او ٲان
 بنودنہ کول ، دالہ ۛ نہ سوا پہ بل ٲا قسم کول ،
 داسی وینا لکہ (ماشاء اللہ و شاء فلان) یعنی کہ دالہ
 او دفلانی خونبہ وی او داسی نور لکہ رسول
 کریم ﷺ فرمایى : ((أخوف ما أخاف علیکم
 الشرک الاصغر ، فسئل منه فقال : (الریاء))

زما ٲیرہ زیاتہ ویرہ پہ تاسو باندی دشرک اصغر
 یعنی وٲو کی شرک نہ دہ ٲا تری ٲدی بارہ کی ٲپوس
 وکړو نو ویی فرمایل ٲہ شرک اصغر ریاء او ٲان
 بنودنی تہ وایی .

دا حدیث امام احمد ، طبرانی او بیہقی دمحمود بن
 لیید انصاری رضی اللہ عنہ نہ پہ جید سند سرہ رو
 ایت کړید ے او امام طبرانی پہ جیدو سندونو سرہ
 دمحمود بن لیید نہ درافع بن خدیج رضی اللہ عنہ پہ
 روایت درسول کریم ﷺ نقل کړید ے .

دارنگہ رسول کریم ﷺ فرمائی : ((من حلف بشیئ
دون الله فقد أشرك)) چاچہ دالہ نہ سواپہ بل خہ
قسم وکرو نو یقینا دغہ سہی شرک وکرو .

امام احمد رحمۃ اللہ علیہ دا حدیث د عمر بن خطاب
رضی اللہ عنہ نہ پہ صحیح سند سرہ روایت کپیدے
او امام ابوداود او ترمذی پہ صحیح سندونو سرہ
دا بن عمر رضی اللہ عنہما حدیث رانقل کپیدے چہ
رسول کریم ﷺ فرمائی : ((من حلف بغير الله فقد
کفر او أشرك)) چاچہ دالہ نہ غیر پہ بل چا قسم
وکرو نو یقینا دغہ سہی کفر وکرو او یایی شرک
وکرو .

پہ بل حدیث کی رسول ﷺ فرمائی : ((لاتقولوا :
ماشاء الله و شاء فلان ولكن قولوا : ماشاء الله ثم
شاء فلان)) تاسی دامہ وایی چہ خہ چہ دالہ او

دفلانی خوبنه وی لیکن داسی وایی چه خه چه دالله
خوبنه وی او بیا دفلانی خوبنه وی .

دا حدیث امام ابوداود په صحیح سند سره دحذیفه
ابن الیمان رضي الله عنه نه روایت کړیدم .

دشوک پدی قسم انسان ددین نه نه مرتد کیږی او
همیشنی دوزخی هم نه گرځی لیکن دتوحید دپوره
والی خلاف دی .

شوک خفی : ددشوک دریم قسم دے او ددی دلیل
درسول کریم ﷺ دامبارکه وینه ده چه فرمایي :

«ألا أخبركم بما هو أخوف عليكم عندي من
المسيح الدجال؟» قالوا بلى يا رسول الله ، قال :
«الشرك الخفي ، يقوم الرجل فيصلي فيزين
صلاته لما يرى من نظر الرجل اليه»

ایا زه تاسوته زما په نزد دمسیح الدجال نه دزیات
خطرناک څیز خبر درنکړم ؟ اصحابو عرض وکړو هوا

ای د اللہ رسولہ . نو ویی فرمایل : (شرک خفی) یعنی
پت شرک چہ یو سری دمانخہ دپارہ ودریری نو خپل
مونخ پہ خایسته طریقه ددی وجی کوی چہ خلک
ورته گوری .

دا حدیث امام احمد په خپل مسند کی دابو سعید
الخدري رضي الله عنه نه روایت کړیدے .

شرک یواځی دوه قسمونو ته هم تقسمیدے شی ، چہ
شرک اکبر او شرک أصغر دے ، او شرک خفی پدی
دواړو کی شاملیری .

لکه دمنافقینو شرک په شرک اکبر کی داخلیری ځکه
هغوی خپلی باطلی عقیدې پټوی او دخپلی ویری او
ځان بنودنی دوجی اسلام نسکاره کوی ، دارقم ریاء
او ځان بنودنه په شرک أصغر کی شماریری لکه د
محمود بن لبید انصاري او ابو سعید خدري
(رضي الله عنهما) په احادیثو کی مخکی ذکر شو .

والله ولي التوفيق

پنجم درس :

احسان

داحسان رکن دادے چہ تہ داللہ ﷻ عبادت داسی پہ
توجہ وکری لکہ چہ تہ اللہ وینی او کہ تہ بی نہ وینی
نو ہغہ خو تا وینی .

ششم درس :

دلمانخہ شرطونہ

دلمانخہ شرطونہ نہہ دی

۱: اسلام ۲: عقل ۳: تمیز ۴: بی اودسی لری
کول ۵: پلیتی لری کول ۶: عورت پتہول
۷: دوخت داخلیدل ۸: قبلی تہ مخ کول ۹: نیت
کول .

دلمانخہ ارکان

دلمانخہ ارکان ۱۴ دی .

- ۱ : قیام یعنی ودریدل کہ دانسان پہ طاقت کی وی
 - ۲ : تکبیر تحریمہ (اولنی تکبیر) ۳ : سورت فاتحہ
 - لوستل ۴ : رکوع کول ۵ : درکوع نہ روستہ پہ قومہ
 - کی برابر ودریدل ۶ : پہ اوہ اندامونو سجدہ کول ۷
 - : دسجدی نہ سرپورته کول ۸ : ددوارو سجدو پہ منخ
 - کی کیناستل ۹ : پہ ٲولو کارونو کی پہ اطمینان او
 - ارام اوسیدل ۱۰ : پہ ارکانو کی ترتیب رعایت کول
 - ۱۱ : آخری تشہد ۱۲ : دتشہد لپارہ کیناستل ۱۳
 - : پہ پیغمبر ﷺ درود ویل ۱۴ : دوارو طرفونو تہ
- سلام گرخول .

اتم درس :

دلمانخه واجبات

دلمانخه واجبات اته دی

- ۱ : دتکبیر تحریمه نه علاوه نورتهول تکبیرونه
 - ۲ : دامام او منفرد (یواخی مونخ کونکی) دپاره)
 - سمع الله لمن حمده) ویل ۳ : دتهولو دپاره (ربنا
 - ولک الحمد) ویل ۴ : په رکوع کی (سبحان ربی
 - العظیم) ویل ۵ : په سجدو کی (سبحان ربی الاعلی
 -) ویل ۶ : ددواړو سجدو په منخ کی (رب اغفرلی)
 - ویل ۷ : اولنی تشهد ۸ : داوونی تشهد لپاره
- کیناستل .

نهم درس :

دتشهد بیان

تشهد دادے : (التحيات لله ، والصلوات ،
والطيبات ، السلام عليك ايها النبي ورحمة الله

وبرکاته، السلام علينا وعلى عباد الله
الصالحين، أشهد ألا اله إلا الله، وأشهد أن
محمدًا عبده ورسوله،

تولی پیشکشی او عبادتونه بدنی او مالی الله لره
دی، سلام دی وی په تاباندی ای پیغمبره او دالله
رحمتونه او برکتونه دی دربانندی وی. سلام دی وی
په مونږ باندی او دالله په صالحو بندگانو، گواهی
کوم چه دالله نه سوا بل څوک معبود نشته او گواهی
کوم چه محمد ﷺ دالله ﷻ بنده او رسول دے.

ددی نه روسته به په نبی کریم ﷺ بانندی درود
ووایی او دهغه لپاره به دبرکت سوال کوی او وایی
به چه :

(اللهم صل على محمد ، وعلى آل محمد ، كما
صليت على إبراهيم وعلى آل إبراهيم إنك حميد
مجيد ، وبارك على محمد ، وعلى آل محمد ،

کما بارت علی ابراهیم و علی آل ابراهیم ، انک
حمید مجید)

ای الله ته رحمت نازل کری په محمد ﷺ او دهغه په
اولاد لکه خرقم چه تا رحمت نازل کری وو په ابراهیم
علیه السلام او دهغه په اولاد ، او برکت و کری په
محمد ﷺ او دهغه په اولاد لکه خرقم چه تا برکت
کری وو په ابراهیم علیه السلام او دهغه په اولاد
باندی ، یقینا ته ستایل شوی ذات او دبزرگی والا
بی .

بیا به په اخری تشهد کی دجهنم د عذاب ، دقبر
د عذاب ، دژوندانه او مرگ دفتنو او دمسیح الدجال
دفتنی نه په الله ﷻ باندی پناه او امان وغواړی او بیا
دخیلی خوبی ددعاء په غوښتو کی دلمونځ کونکی
اختیار او خوبه ده ، خصوصا هغه دعاگانی چه
مأثوری او غوره شوی دعاگانی دی لکه :

اللهم أعني على ذكرك وشكرك وحسن عبادتك، اللهم إني ظلمت نفسي ظلما كثيرا ، ولا يغفر الذنوب إلا أنت ، فاغفر لي مغفرة من عندك وارحمني إنك أنت الغفور الرحيم

ای الله دخیل ذکر ، شکر او غوره عبادت لپاره زما سره مرسته وکړی ، ای الله ما په خپل خان ډیر ظلم کړیدم او گناهونه یواځې هم ته بڅی ، نوماته دخپل طرف نه بخنه وکړی او په مارحم وکړه یقینا هم ته بخونکی او مهربانه ذات یی .

په اولنی تشهد کی به د شهادت دکلمی دلوستلو نه روسته د ماسپښین ، مازیگر ، ماښام او ماسخوتن په مونځونو کی دریم رکعت ته پاخیږی او که په نبی کریم ﷺ باندی یی درود ووايه نو هم غوره ده حکه چه پدیکی عام احادیث راغلی دی ، بیا به دریم رکعت ته پاخیږی .

لسم درس :

دلمانځه سنتونه

دلمانځه دستونونه څه په لاندې ډول دی :

۱ : دلمانځه په شروع کې ثنا ویل .

۲ : دقیام په حالت کې درکوع نه وړاندې او روسته

دنبی لاس ورغوی په گڅ لاس باندې دسینې دپاسه
ایښودل .

۳ : داوړنی تکبیر درکوع او درکوع نه دراپورته کیدو

دتکبیر او داوړنی تشهد نه دریم رکعت ته دراپاڅیدو

په وخت کې داوړو یا غوړونو په برابری دلاسونو
پورته کول .

۴ : په رکوع او سجده کې دیوځل تسبیح ویلو

نه زیات تسبیحات ویل .

۵ : درکوع نه دپاڅیدو روسته یعنی په قومه کې په

ربنا ولک الحمد باندی زیات الفاظ او ددوہ سجدو
پہ منخ کی دمغفرت دعا دیوخل نہ زیاتہ لوستل.

۶: پہ رکوع کی سر دملا سرہ برابرول .

۷: پہ سجدہ کی خنگلی داپخونو ، خیتہ دورنونو ،
او ورنونہ دیندوہ لری ساتل .

۸: پہ سجدہ کی دواہ لیچی (متی) دحمکی نہ
پورته کول .

۹: پہ اولنی تشہد او ددواہو سجدو پہ منخ کی
دبئی پبئی ودرول او پہ کینہ پنبہ کیناستل .

۱۰: دخلور رکعتیز او دری رکعتیز لمونخ پہ اخیرنی
تشہد کی - تَوَرُکْ - یعنی نبی پنبہ ودرول ، کینہ
پنبہ دہغی نہ لاندی کول او پہ حمکہ کیناستل .

۱۱: پہ اولنی اودوہم تشہد کی دہغہ وختہ چہ
لمونخ کونکی کینی دتشہد تراخیرہ پوری داشاری
پہ گوته باندی اشارہ کول او ددعا پہ وخت کی ہغی
تہ حرکت ورکول .

۱۲ : په اولنی تشهد کی درود شریف لوستل .

۱۳ : په اخیرنی تشهد کی دعاء کول .

۱۴ : دسهار ، جمعی ، اختر ونو او استسقاء په

لمونځونو او د ماښام او ماخوستن د لمانځه په اولنو

دوه رکعتونو کی قرائت په جهر یعنی په زوره لوستل .

۱۵ : د ماسپڅین ، مازیگر په لمونځونو او د ماښام

په دریم رکعت او د ماخوستن په روستنو دوه

رکعتونو کی خفیه یعنی په کراره قرائت لوستل .

۱۶ : د سورت فاتحه نه علاوه نور قرائت لوستل .

ددی یادو شوؤ سنتونو نه علاوه نو سنتونه هم شته

څه خیال ساتل یی ضروری دی لکه دامام ، مقتدی او

ځانله مونځ کونکی لپاره درکوع نه د پاڅیدو روسته

په ربنا لک الحمد باندی زیات الفاظ ویل .

دارنگه په رکوع کی دواړه لاسونه په زنگنونو باندی

ایښودل چه گوتی یی خوری وری وی .

پولسم درس :

دلماښه ماتونکي (مبطلات)

دلماښه ماتونکي اته دی :

- ۱ : سره دپوهي قصدا خبري کول ، البته په ناپوهي .
- ياهير باندی په خبرو سره لمونځ نه ماتيري .
- ۲ : خدا کول ۳ : خوراک کول ۴ : څښاک کول
- ۵ : عورت ښکاره کول ۶ : دقبلي نه ډير کريدل .
- ۷ : په لمانځه کي پرلپسي ډير عبث او بي فائدي
- کارونه کول ۸ : داودس ماتيدل .

دولسم درس :

داوداسه شرطونه

داوداسه شرطونه لس دی :

- اسلام ، عقل ، تمیز ، نیت ، تراخيره داوداسه دنه
پريښودلو نیت ساتل ، داوداسه سبب ختمول ،

اودس وچول او استنجا کول ، داوبو پاکوالی او
مباحوالی ، هغه څه لری کول چه پوستکی ته داوبو
رسیدل منع کوی او دهغه چا لپاره چه بی اودسی یی
همیشنی وی دلمانځه وخت داخلیدل .

دپار لسم درس :

داوداسه فرض

داوداسه فرض شپږ دی :

دمخ وینځل ، چه پدیکي مضمضه (خولی ته اوبه
اچول) او استنشق (پوزی ته اوبه اچول) شامل دی .
دڅنگلو سره دلاسونو وینځل .

دټول سر مسح کول چه غوږونه هم پکی داخل دی .

دپړکو (گیتو) سره پښی وینځل .

ترتیب (یوپه بل پسې معین اندامونه وینځل) .
پرلپسی اودس کول .

دمخ ، لاسونو او پښو دری ځله وینځل او مضمضه او
استنشاق دری ځله کول مستحب دی البته یوځل کول
فرض دی .

دسر دمسخی تکرار لکه څنگه چه احادیث پری دلالت
کوی مستحب ندی .

تجوار لسم درس :

داوداسه ماتونکی

داوداسه ماتونکی شپږ دی :

ددوه لارونه (مخکی او روسته) دڅه وتل ، دوجود نه
هیره پلیتی خارجیدل ، په خوب او بل څه باندی
د عقل ختمیدل ، په مخکی یاروسته شرمگاه دڅه
حائل او مانع نه بغیر لاس لرېول ، داوښ غوښه خوړل ،
داسلام نه مرتد کیدل - الله ﷻ دی مونږ او ټول
مسلمانان ددی نه وساتی .

مهمه يادونه :

مړې ته په غسل ورکولو کې صحيح او غوره رايه داده
چه اودس پری نه ماتیرې او دادزیتو عالمانو
نظراو قول دی ، ځکه چه پدی دلیل نشته البته که
د غسل ورکونکی لاس دمړې په شرمگاه باندی دڅه
مانع نه بغیر ولږیرې نو اودس پری واجبیرې .

خودغاسل لپاره ضروری دی چه دمړې په شرمگاه
باندی دمانع پرته لاس ونه لږوی .

دا رقم دصحيح قول مطابق که دسړی د بدن نه څه ونه
وځی نو دبنحو سره په یواځی لاس لږولو هم اودس نه
ماتیرې که په شهوت سره وی او که نه وی ، ځکه چه
رسول الله ﷺ خپله بي بي بنکل کړه او بیایي داودس
کولو نه بغیر لمونځ ادا کړو .

او داچه الله ﷻ فرمایي : ﴿أَوَلَمْ تَسْتُمِ النِّسَاءَ﴾
{النِّسَاءَ : ۴۳ ، المائدة ۲}

يعنى تاسو په ښځوباندۍ لاس ولږول . نو د علماؤ
د غوره قول مطابق د دينه جماع (کوروالۍ) مراد دى ،
او داد عبدالله بن عباس او زياتو پخوانو او روستنو
علماؤ قول دى .

پنځلسم درس :

د هر مسلمان لپاره شرعى اخلاق خپلول

مسلمان د پاره لازم دى چه په شرعى اخلاقو باندې
ځان خائسته کړي چه دهغى نه څه دادى :

ريښتيا ويل ، امانتدارى ، پاکلمنى ، حياء ، بهادري
، سخاوت ، وفاء کول ، دهر حرام نه ځان پاک ساتل
، ښه گاونډيتوب ، دوس او طاقت سره سم د محتاجو
خلکو سره مرسته او کومک کول او داسى نور اخلاق
چه قران او سنت دهغى په مشروعيت دلالت کوي .

شپاړسم درس :

اسلامی اداب خپلول

مسلمان باید اسلامی اداب خپل کړي چه دهغي نه
ځيني دادی :

سلام کول ، همیشه روڼ او کولاًؤ تندي ساتل ، په
ښي لاس خوړل او څکل ، په شروع کی بسم الله ويل ،
په اخر کی الحمد لله ويل ، دپرنجی نه روسته الحمد
لله ويل ، که پرنجی کونکی الحمد لله ووايي نو
دهغي جواب ورکول ، دمريض او ناروغ پوښتنه کول
، په جنازی پسی دمانځه او دفن کولو دپاره تلل ،
مسجد او کور ته دننوتلو او وتلو ، دسفر په وخت کی
، دمور او پلار ، خپلوانو ، گاونډيانو ، ورو او لویو
سره دشرعی ادابو رعایت کول ، دېچی دپیدا کیدو او
واده مبارکی ورکول ، په مصیبت کی تسلی ورکول په
لباس اغوستلو ، ویستلو ، پیزار په خپو کولو او

ويستلو كي او داسي نور داسلامي ادابو خيال ساتل
پكار دي .

اولسم درس :

د شرک او نورو گناهونو نه ځان ساتل

د شرک او نورو گناهونو نه زياته ويره او دهغو نه
د ځان ساتنه کول او د دغه گناهونو نه څه دادی :
اوه (۷) تباه کونکي کارونه :

د الله ﷻ سره شرک کول ، سحر (جادو) ، دهغه چا وژل
چه الله ﷻ يي قتل حرام کړی وی مگر په حق باندي ،
سود کول ، ديتيم مال خوړل ، د جنگ نه تينسته کول ،
په پاکلمنو مسلمانو ناخبره بنسځو باندي تهمت او
بدنامه لېږول او هغوی ته کنځل کول .
ددی گناهونو د جملی نه داهم دی :

دمور او پلار نافرمانی کول ، خپلوی ختمول ، دروغ
گواهی کول ، دروغ قسمونه کول ، گاونډی ته ضرر
رسول ، دویښی ، مالونو او عزتونو په باره کی په
خلکو ظلم کول ، نشی کول ، قمار او جواړی کول ،
غیبت ، چوغلی ، او داسی نور کارونه چه الله
اورسول تری منع کړی وی .

اتلسم درس :

دجنازی تیارول ، لونځ پری کول او دمری

بنځول

ددی تفصیل په لاندی ډول دی :

لمړی : دلاإله إلا الله تلقین او یادونه کول ، رسول الله
ﷺ فرمایي : « لَقِنُوا مَوْتَاَكُم لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ » (رواه
مسلم) خپلو مړو ته دلاإله إلا الله دکلمی تلقین او
یادونه وکړی .

پدی حدیث کی دمرو نه مراد هغه خلک دی چه دمرگ
علامی ورباندی بنکاره شی .

دوهم : کله چه دانسان مرگ یقینی شی نو لکه
خرنگه چه په احادیثو کی راغلی دی باید سترگی دی
ورله ورپتی کړی او زنه یی وتړل شی .

دریم : دمسلمان مړی لمبول او وینخل واجب دی خو
البته که دجنگ په میدان کی شهید شی نو غسل به
هم نه ورکول کیږی او جنازه به هم پری نه کیږی او په
خیلو جامو کی به بنخیږی ، لکه خرنگه چه رسول الله
ﷺ دا حد شهیدانو ته غسل هم نه وو ورکړی او جنازه
یی هم پری نه وه کړی .

خلورم : مړی ته غسل ورکول پدی ډول دی :
عورت به یی پټ کړیشی او لږ به پورته کړل شی په
خیټه به نرم او آرام لاس رابنګل شی بیا به غاسل
(لمبونکی) دخپل لاس نه ټوټه یابل څه چاپیر کړی او

مړی له به استنجا و کړی او دلمانځه په شان اودس
 به ورله ورکړی ، سر او ږیره به یی په اوبو یا بیره یا
 بل شی ومینځی بیا به یی بنی اړخ او بیا چپ اړخ
 ومینځی ، اوبیا به همداسی دوه مځل او دریم مځل
 غسل ورکړی او په هر مځل کی به دمړی په خپته لاس
 تیروی که څه تری ووځی نو ودی مینځی او هغه ځای
 دی په مالوچو یا بل څه بند کړی ، که په مالوچو بند
 نشو نو نرمه خپه او یا په جدیدو طبی وسائلو لکه
 پلاستر وغیره دی بند کړی اودوهم مځل دی ورله
 اودس ورکړی .

که په دری ځله غسل پاک نشو نو پنځه او اوه ځله هم
 غسل ورکولی شی ، بیا دی په ټوټه وچ کړی په
 بندونو (جوړونو) اودسجدی په ځایونو دی ورلره
 خوشبو ولږوی ، که ټول بدن یی ورله خوشبویه کړو نو
 هم ښه ده او کفن ته دی خوشبویه لوگی وکړی .

که بریتونه او نوکان یی او پرده وو لردی تری واخلی
او که همداسی یی پرینسودل نو هم خه باک نشته،
وینستان به یی نه گمنخوی، دنامه لاندی وینستان دی
تری نه خروی او نه دی سنت کوی حکه چه پدی کوم
دلیل نشته.

دبنخی وینستان به دری کوخی کری او شاته به یی
واروی.

پنجم: مری ته کفن ورکول:

غوره داده چه سړی ته په دری سپینو ټوټو کی کفن
ورکړل شی، کمیس او پټکی پکی نشته او همداسی
نبی کریم ﷺ ته کفن ورکړل شوی وو.

مړی به په دغه کفن کی راو نغښتل شی او که په میس
لنگ او لفافه یعنی غټ خادر کی کفن ورکړل شی نو
هم خه باک نشته.

دنبخی کفن پنخہ توتی دی ، کمیس ، زړوکی ، لنگ
او دوه لفافی یعنی غت خادرونه .

دماشوم کفن به دیوی توتی نه تر درې پوری وی ، او
جینی ته به په یو کمیس او دوه لفافو کی کفن
ورکولی شی .

هسی خو ددی ټولو لپاره په یوه ټوټه کی کفن ورکول
واجب دی چه دمری ټول بدن پری پت شی خو که مری
په احرام کی وو نو په اوبو او بیړی باندی به غسل
ورکړل شی او خپل خادر او لنگ یا بل څه به یی کفن
شی ، سر او مخ به یی نه پتیری او خوشبو به هم پری
نه لړول کیږی ، ځکه چه دقیامت په ورځ به دا تلبیه
ویونکی راپاخیږی ، لکه په همدی مسئله کی درسول
کریم صلی الله علیه و آله نه صحیح حدیث نقل شوید ے .

که دا احرام په حالت کی ښخه مړه شوه نو دنورو
ښخوپه شان به کفن ورکړل شی خو خوشبو به پری نه

لېږول کيږي مخ به يی په پرده او لاسونه به يی په
دستکشو نه پټيږي بلکه په کفن کې به يی پټوي چه
تفصيل يی مخکې بيان شويدي .

شپږم : د کفن ورکولو ، د جنازي د لمانځه او ښخولو
زيات حقدار : دنارينه دپاره هغه څوک دی چه دهغه
دپاره مړی وصيت کړی وی ، بيا پلار بيا نيکه او بيا
نور خپلوان چه درجه په درجه مړی ته نژدی وی .

دښځی دپاره غوره داده چه دچا لپاره چه هغی وصيت
کړی وی بيا مور ، بيا نيا او بيا درجه په درجه نژدی
خپلوانی زنانه هغی ته غسل ورکړی .

ښځه او خاوند يو بل ته غسل ورکولی شی لکه ابوبکر
صديق رضي الله عنه ته خپلی بي بي غسل ورکړی وو
او حضرت علي رضي الله عنه خپلی بي بي حضرت
فاطمي رضي الله عنها ته غسل
ورکړی وو .

اؤم : دجنازی دلمانحه طریقه :

دجنازی په لمانحه کی خلور تکبیرونه دی داوونی
تکبیر روسته به سورت فاتحه لولی او که دهغی سره
یی یولند سورت او یا یو یادوه ایاتونه ولوستل نو
هم ښه ده او پدی باندی دابن عباس رضي الله عنهما
نه صحیح حدیث نقل شوید ے .

بیا به دوهم تکبیر وکړی او لکه دتشهد پشان به په
نبی ﷺ درود ووايي بیا به دریم تکبیر وکړی
اودادعاء به ولولی :

اللهم اغفر لحينا وميتنا وشاهدنا وغائبنا
وصغيرنا وكبيرنا وذكرنا وانثانا اللهم من احييته
منا فاحيه على الاسلام ومن توفيته منا فتوفه
على الايمان اللهم اغفر له وارحمه وعافه واعف
عنه واكرم نزله ووسع مدخله واغسله بالماء
والثلج والبرد ونقه من الخطايا كما ينقى الثوب

الابيض من الدنس وابدله دارا خيرا من داره
واهلا خيرا من اهله وادخله الجنة واعذه من
عذاب القبر وعذاب النار وافسح له في قبره ونور
له فيه اللهم لا تحرمننا اجره ولا تضلنا بعده .

ترجمه : ای الله زمونږ ژوندی او مړه ، زمونږ حاضر او
غایب ، زمونږ واړه او لوی او زمونږ نر او ښځی و بخی
ای الله هغه څوک چه ته زمونږ نه ژوندی ساتی نو په
اسلام یی ژوندی وساته او څوک چه زمونږ نه وفات
کوی نو په ایمان یی وفات کړه .

ای الله دا مړ شوی بنده و بخی ، رحم پری وکړی ، ده
ته ارام ورکړه او عفوه ورته وکړه ، دده دورتلو ځای
د عزت او دورننوتلو ځای یی پراخه کړه ، په اوبو ،
واوری او ږلۍ یی پریمینځه او دگناهونو او خطاگانو
نه یی داسی پاک کړه لکه سپینه جامه چه دخیری نه
پاکیږی ، ده ته دخپل کور نه ښه کور او دخپل اهل نه

ورته ښه اهل ورکړه ، جنت ته یی ښایسته او داور او
قبر د عذاب نه یی په خپله پناه کی وساته او قبر یی
ورته پراخه او روښانه کړه .

ای الله دده د ثواب نه مونږ مه بی برخه کوه او دده نه
روسته مونږ مه بی لاری کوه .

بیا به څلورم تکبیر وکړی او ښی طرف ته به یو سلام
وگرځوی .

مستحب دادی چه دهر تکبیر سره لاسونه پورته کړی
، که مړی ښځه وی نو (اللهم اغفر لها) به وایی او که
جنازی دوه وی نو (اللهم اغفر لهما) به وایی او که
جنازی ډیری وی نو (اللهم اغفر لهم) به وایی .

که مړی نابالغه وو نو د مغفرت د دعاء پر ځای به
دادعاء وایی :

(اللهم اجعله فرطاً وذخراً لوالديه وشفيعاً مجاباً ،
اللهم ثقل به موازينهما واعظم به أجورهما وألحقه

بصالح سلف المؤمنين ، واجعله في كفالة إبراهيم
عليه الصلاة والسلام ، وقره برحمتك عذاب
البحيم ،

ای الله ﷻ دامخکی لیبرلی شوی شی ، اودخیل مور او
پلار لپاره یی ذخیره اوداسی سفارشی وگرخوه چه
سفارش یی قبول شوے وی .

ای الله دهغوی دعملونو تله پده باندی درنه کری
اودهغوی اجرونه ورباندی لوی کری ، دموئنانو
دپخانو صالحانو سره یی یو خائی او دابراهیم علیه
السلام په ساتنه کی یی ورکری او په خپل رحمت سره
یی دجهنم د عذاب نه وساته .

سنت دادی چه امام به دسری دسر او دښخی دمنخ په
برابری ودریزی او که جنازی ډیری وی نو دسری
جنازه به امام ته نزدی او دښخی جنازه به قبلی طرف
ته نزدی کیښودل کیږی او که ماشومان پکی وو نو

بيا به هلك دښځى نه مخكى بيا بښځه او بيا جينى
 اينښودل كيږي ، دهلك سر به دسړى دسر ، دښځى
 منځ به دسړى دسر او دجينى سر به دښځى دسر او ملا
 به يې دسړى دسر سره برابرېږي . نور مونځ كونكى به
 دامام نه روسته ودرېږي ، البته كه يو كس پاتى شو
 چه روسته هغه ته ځاى نه وو پاتى نو دامام ښى اړخ
 ته ودرېدى شى .

اتم : دښخولو طريقه :

شرعى طريقه داده چه قبر به دسړى دقد په نيمايي
 باندې ژورولى شى ، دقبلى طرف ته به پكى لحد وى ،
 مړى به په لحد كې په ښى اړخ اينښودل كيږي دكفن
 غوټى به يې پرانيزي او همداسى به يې پريږدى ، مخ
 به يې نه ښكاره كوي البته نر او ښځه پديكى برابر دي

خېنتی به ورته ودرول شی او د کلکوالی دپاره به پری
خټه ولېږول شی ، که خېنتی نه پیدا کیدی نو بل څه
لکه تختی یا گټی یا لړکی دی استعمال شی ترڅو
د خاورو نه مړی وساتل شی ، او بیا به پری خاوری
واړول شی .

پدی وخت کی مستحب دادی چه « بسم الله وعلی
ملة رسول الله » وویل شی قبر به دلویشت په اندازه
پورته کولی شی ، گیتی او کانی که پیدا کیدل هغه
به پری کیښودل شی او وابه به پری وشیندل شی .
د جنازی سره د تلونکو دپاره پکار دی چه د قبر سره
ودریږی او دمړی دپاره دعاء وغواړی ، ځکه چه نبی
کریم ﷺ به چه کله دمړی د ښخولو نه وزگار شو نو
وبه دریدو او وبه یی ویل : « اِستغفروا لاً خیکم
واسألوا له التثبت فإنه الآن یسأل »

د خپل ورور لپاره بخنه او د الله نه ورته ثابت قدمی
و غواړی ځکه چه اوس دده نه تپوس کیری .

نهم : هغه چا چه په مړی یی جنازه نه وی کړی نو هغه
کولی شی چه د ښخیدلو روسته پری جنازه وکړی لکه
چه نبی ﷺ همدا سی کړیدی ، البته داد ښخیدلو نه
تریوی میاشتی پوری جایز دی ، که ددی نه زیاته
موده وشوه نو بیا په قبر باندی لمونځ کول ندی جایز
ځکه د نبی ﷺ نه داندی ثابت چه هغه دی په قبر باندی
دمړی د ښخیدو نه دیوی میاشتی د تیریدو روسته
جنازه کړی وی .

لسم : دمړی دکور لپاره داندی جایز چه هغوی دخلکو
دپاره خوراک برابر کړی ، امام أحمد رحمه الله علیه
په حسن سند سره دمشهور صحابی حضرت جریر بن
عبد الله البجلي رضي الله عنه نه روایت کوی چه
فرمایي :

« کنا نعد الاجتماع إلى أهل الميت وصنعة الطعام بعد الدفن من النياحة » مونوبه دمري کور ته دخلکورا تو لیدل او دمري دنبخولو نه روسته هلتته دخوراک برابرول (نوحه) یعنی ویر گانه . البته دمري دکور لپاره او دهغوی دمیلمنو دپاره که بل شوک خوراک تیاروی نو کوم باک نشته .

دمري دخپلوانو او گاونډیانو لپاره پکار دی چه هغوی له خوراک تیار کړی ، ځکه کله چه نبي ﷺ ته دشام نه دجعفر بن ابي طالب رضي الله عنه دمرگ خبر راوړسید نو خپل اهل ته یی دجعفر دکورنی لپاره دخوراک دتیارولو حکم وکړو او ویی فرمایل : « إنه أتاهم ما يشغلهم » یقینا دوی ته داسی مصیبت راغلې دی چه دوی یی بی پروا کړیدی .

دمري کور ته که څه خوراک خلکو رالېږلی وی نو دهغوی لپاره جایز دی چه خپل گاونډیان هغی ته

دعوت کری او زمونہ د علم مطابق ددی لپارہ کوم
تاکلی وخت نشته .

یولسم : دنبخی لپارہ په مری باندی ددری ورخونه
زیات غم کول ندی روا مگر په خپل خاوند باندی به
دخلورو میاشتو او لسو ورخو پوری غم کوی خو که
ددغه دنبخی په خپته اولاد وی نو دبچی دپیدا کیدو
پوری به غم کوی او پدی باندی دنبی ﷺ نه صحیح
احادیث راغلی دی .

اودسری دپارہ په هیخ خپل یا پردی باندی غم کول
ندی روا .

دولسم : دسرو لپارہ په هر وخت کی دقبرونو زیارت
روا دے البته هغوی ته ددعاء لپارہ ، په هغوی
دمهربانی په خاطر او دمرگ او اخرت دیادولو لپارہ .
امام مسلم رحمه الله علیه په خپل صحیح کی
یوروايت راوړیدی چه نبی کریم ﷺ فرمایي :

«زوروالقبور ، فإنها تذكركم الاخرة» دقبرونو
زیارت کوی حکه چه داتاسو ته اخرت یادوی .

پیغمبر ﷺ به خپلو ملگرو ته دقبرونو دزیارت په
وخت کی ددی وینا بنودنه کوله چه :
«السلام علیکم أهل الدیار من المؤمنین
والمسلمین، وإنّا إن شاء الله بکم لاحقون ، نسأل
الله لنا ولكم العافیة، یرحم الله المستقدمین منا
والمستأخرین»

ای ددی کورونو اوسیدونکو مومنانو او مسلمانانو
په تاسو باندی دی سلام وی او مونږ که دالله ﷻ خوښه
وشوه نو ستاسو سره ملاقات کونکی یو ، دالله ﷻ نه
ځانته او تاسو له عافیت غواړو ، الله ﷻ دی زمونږ په
مخکنو او روستنو باندی رحم وکړی .

دنبخو لپارہ دقبرونو زیارت رواندی حکہ رسول اللہ
ﷺ دقبرونو پہ زیارت کونکو نبخو لعنت ویلی دے .
او بل دا چہ دھغوی دزیارت تہ تللو نہ دفتنی او بی
صبری ویرہ دہ ، دارنگہ دھغوی لپارہ پہ جنازہ پسی
ہدیری تہ تلل ہم جایز ندی حکہ چہ رسول اللہ ﷺ
ددی نہ نبخو منع کپیدی ، خو پہ مری باندی پہ
جومات یاد جنازی پہ خائ کی دنبخو او سرو تولو
لپارہ دجنازی لمونخ روادے .
وصلی اللہ وسلم علی نبینا محمد ، وآلہ وصحبہ

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library